

Л.С. Піхтовнікова

Харківський національний університет

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕВОЛЮЦІЇ СТИЛЮ НІМЕЦЬКОЇ БАЙКИ ХХ ст.

(до дискусії про актуальність жанру байки і інших малих форм на сучасному етапі)

Питання про долю жанру байки в ХХ ст. хвилювало і продовжує хвилювати багатьох байкознавців. Існують протилежні думки щодо того, яку фазу розвитку проходить німецька байка в ХХ ст. При цьому зовсім виключається припущення, що вона знаходиться в фазі розквіту. Питання поставлено таким чином: живе жанр байки в німецькій літературі далі, відіграє він якусь особливу роль чи знаходиться десь на узбіччі великої літератури? Деякі дослідники дивляться на це питання дуже песимістично, вважаючи, що історія німецької байки закінчується байковою творчістю В.Буша, що ХХ ст. не зробило ніякого внеску в розвиток байкового жанру, і байка існує лише як музейний жанр [34, с.87]. Оптимістична думка полягає в тому, що байка, не займаючи провідного положення, як це мало місце в ХVІІІ ст., все ж розвивається далі, постійно оновлюючись і змінюючись, про що свідчать численні збірки байок [13, с.73; 14, с.313].

Нема сумніву в тому, що німецька байка 1-ої половини ХХ ст. продовжувала переживати кризу, яка розпочалася ще в 2-ій половині ХІХ ст. В ХХ ст. з підвищенням рівня освіти усіх прошарків суспільства байка як дидактичний жанр могла слугувати лише як допоміжний засіб в навчальному процесі, як дитяче та юнацьке читання. Подальше удосконалення байки не могло йти колишнім шляхом переробки й перекладу старих матеріалів і посилення розважальної сторони або максимального пристосування байки до дитячої і юнацької аудиторії чи імітації. В цих випадках байка вироджується (як, наприклад, в творчості В.Гея байка перетворюється в забавну історію про тварин для дітей). Виникла небезпека, що за жанром байки, виключаючи дитячу байку, залишиться лише визнання історичної цінності і що із сучасної літератури вона буде витиснута.

Мінлива структура байки впродовж її історії, її відродження, занепад та стагнація знаходяться у тісному взаємозв'язку зі змінами в суспільних відносинах. Сам час, дійсність ХХ ст. потребували зміни функціональних та структурних особливостей байки. Аналізуючи причини кризи байки початку ХХ ст., дослідники бачили вихід із глухого кута і надію на її відродження в тому, що наочне відображення морального принципу в старій байці повинно замінитися сатиричним відображенням дійсності. А матеріал для сатири ніколи не буде

вичерпано. Це означає, що в цій сфері байка ніколи не зникне, а об'єднується з іронією, гуморескою та жартом [18, с.94]. Орієнтація на сатиричну та соціально-критичну функцію байки можна спостерігати також і в історико-літературознавчих дослідженнях другої половини сторіччя [13, с.74,75; 26].

Форма та зміст байки значно змінюються. В працях деяких дослідників спостерігаються спроби виявити закономірність зміни форми байки. Так, Г.Гільман вважає, що структура старої байки і притчі змінюється не тому, що поетам заманулось удатися до поетичної іновації, а тому, що зміна соціальної сфери вимагає нового методу її аналізу. Структуру літературного жанру можна розуміти як засіб, за допомогою якого можна порушити соціальні проблеми [24, с.221]. На такому шляху німецька байка не тільки продовжувала жити далі; в наслідок змінених суспільних відносин вона навіть зазнала значного оновлення. Першими поетами-байкарями, які розуміли нові вимоги до байки і намагались їх виконувати, були О.Лейшнер, Л.Фульда, О.Й.Бірбаум, Кр.Морґенштерн, Й.Рінґельнатц. Більшість із них були поетами-гумористами, серед віршів яких зустрічаються також і байки. По-новому зазвучала морально-дидактична байка в творчості Ф.В.Остерена. Менш вираженим це було у байках Т.Етцеля, А.Вольмута і П.Гурка. Навіть в морально-дидактичній байці спостерігався відхід від старих тем і мотивів. Відродженню байки в ХХ ст. сприяли також поети Х.Х.Еверс і Ф.В.ф.Дестерен, які написали навіть збірки.

На суспільно-політичні теми писали байки також і Е.Гьорнль, Ф.Вольф і Е.Вайнерт. Байка знаходиться в цих письменників не в центрі їх творчості. У Вайнерта вона – в політичній ліриці. Прозові байки Ф.Вольфа стоять поряд з анекдотами. Не завжди їх можна назвати справжніми байками. Є багато змішаних випадків. Цей етап байкової творчості закінчується приблизно 1925 р. [18, с.94; 14, с.313; 26, с.256].

У політичній поезії середини 20-х р.р. соціально-критична байка зникає. Це пояснюється тим, що в той період – період загостреної класової та партійної боротьби посилюється тенденція прямої відповіді на повсякденні події. Для цього байка не годиться. Байковий жанр, який опирається на аналогії, не може бути зв'язаним з конкретною подією. Окрім цього байка не годиться як засіб агітації. При цьому вона втрачає привабливість і ефективність [26, с.257]. Під час "Третього Райху" байкові тварини "мовчать". Після II світової війни інтерес до байки став значно більшим. Класичні байки видаються знову. Серед сатиричних творів Кр.Ріссе, Г.Андерса, В.Шнурре, Дж.Крюса, Р.Кірстена, Ф.Кафки, Б.Брехта, М.Бубера, Е.Блоха, Г.Артценца, Н.О.Скарпі, Р.Кунце, Г.Рюма є байки, параболи або байкоподібні твори [13, с.74; 14, с.313; 37, с.394, 395].

Кількість байкарів ХХ ст. і написаних ними байок порівняно невелика.

Але той байковий матеріал, який є в нашому розпорядженні, дозволяє стверджувати, що сучасна байка вступила в новий етап розвитку. Сучасні тексти засвідчують також, що байка стала чимось іншим, перестала бути виразницею моральних істин або життєвої мудрості. Крім цього вона вже не призначена для дітей. Жива тепер лише така байка, яка відображає людину та світ такими, якими вони є насправді. Сучасна байка показує вовка в людині, яка використовує владу зверх всякої міри, знищуючи невинну людину і при цьому ще знаходячи собі виправдання [13, с.74].

Суттєва відмінність старої і нової байки – в тому, що стара байка показує людину в тварині, а нова байка – тварину в людині. Відображення тварини в людині дає можливість відкритого викриття, що й відбувається в пересічних байках; в дуже вдалих байках сатирична риса, яка властива байковому жанру проявляється ще сильніше [26, с.255]. В сучасній байці помітним є відхід від традиційних тем. Нові теми властиві вже байкам, які виникають в першій чверті ХХ ст. Переважно автори виступають з критикою дійсності. До відомих соціально-критичних тем приєднуються типові для сучасної дійсності теми. Завдяки зростаючій сатиричній рисі байки стають актуальнішими. Суспільно-критичні та поетичні байки займають набагато більше місця у всіх збірках в порівнянні з морально-дидактичними байками традиційного або нетрадиційного типу.

Байки сучасності, особливо, 2-ої половини ХХ ст., характеризуються певними формально-структурними особливостями. Більшість – демонструє нові художні можливості. В розвитку жанру проявляється загальна для всієї сучасної літератури тенденція до використання окремих первнів традиційних форм в їх новому поєднанні. Сучасні автори шукають нові форми вираження актуальних проблем дійсності, нові структури, які створюють новий тип байки. Але відповідні характерні елементи цієї структури ми знаходимо і в історично віддаленій байці. По-перше, сатирична риса була властива вже езоповій байці. У ХVІІІ ст. в творчості К.Г.Пфєффєля вона знайшла найкраще втілення. В сучасній байці – посилилася до крайнього загострення. По-друге, новий тип байок відзначається стислістю і різноманітністю тем та форм. Ці риси беруть початок в байках Лєссінґа та інших поетів-байкарів епохи Просвіти. Стислість, абстрактність та інтелектуальність Лєссінґової байки дуже добре були успадковані поетами-байкарями ХХ ст. За стислістю і дотепністю більшість байок Шнурре і Кірстєна нагадують байки Лєссінґа. Багато байок завдяки їх стислості та влучності проявляють виражену тенденцію до афоризму (Артцен, Куперт і Рюм).

Наступна структурна особливість, яка зумовлює компресію і влучність

байки - це відсутність моралі або коментарю автора наприкінці тексту. Більшість коротких діалогічних байок складаються із звернення та відповіді обох фігур. Як правило, останнє слово належить найбільш розумному партнерові по діалогу. Діалогічна структура – це винахід також не ХХ ст. В байці ХVІІІ ст. вона була найпоширенішою. Відхід від післятекстової моралі (Erimithion) пояснюється не лише економією використання мови. В ХХ ст. не стало модним робити прозорі натяки і докладні коментарі. І знову ж, така тенденція була досить виявленою вже в ХVІІІ ст. Відхід від байкової дидактики значною мірою вплинув на мовленнєву структуру байки. Мова байки зовсім лишається повчального тону, стає абстрактнішою, інтелектуальнішою; завдяки евфемізації стає іронічнішою, іноді сатиричною. Прикладом можуть слугувати байки Шнурре і Арнтцена, які значно сприяли модернізації. Більшість байок з'явилися в ФРН в 60-ті роки. Це можна пояснити тим, що суспільство шестидесятих років було краще пристосованим до створення актуальної критичної байки ніж суспільство 70-х років з його застійними явищами. В той же час байки Шнурре і Арнтцена в їх новій незвичній формі і з їх абстрактним стилем не знайшли широкого відгуку серед читачів [26, с.262].

У той час як в ФРН формується типова для того часу сучасна байка, в НДР байки взагалі не пишуться, перевидаються класичні байки, а також соціально-критичні і політичні байки Гьорнля, Вайнерта і Вольфа. Серед поетів-байкарів НДР називається лише Гергард Бранстнер [7]. За своєю формою вони відносяться до традиційних байок. Головним чином, це короткі прозові байки, які схожі з байками Шнурре. Деякою мірою вони мають відношення і до віршованої байки, тому що їх назва подається в розгорнутих римованих сентенціях, які виконують функцію передтекстової моралі, наприклад: „Klugheit und Mut wohnen unter einem Hut“; „Wer oben sitzt, sieht niemals alles, am wenigsten im Fall des Falles“; „Der eigne Gestank macht keinen krank“; „Wenn dein Feind dir freundlich tut, sei auf der Hut“. Відсутність сучасної байки в літературі колишньої НДР пояснюється наступним чином: „Das Fehlen einer zeitgenössischen Fabeldichtung wertete ich... als ein Indiz dafür, dass eine das Gesellschaftssystem angreifende kritische Literatur wie die Fabel in der DDR nicht toleriert werden kann“ [26, с.269].

Що стосується віршованої байки, вона займає підпорядковане місце поряд з прозовою. В першій половині сторіччя віршовані байки писали Еверс, Дестерен і Етцель. Їх байки за формою та змістом можна зарахувати за більшістю ознак до байок періоду розквіту віршованої байки в ХVІІІ ст. Декілька віршованих байок Ерїха Вайнерта, які мають політичну забарвленість, за своєю формою схожі також на віршовані байки ХVІІІ ст. (див., наприклад, байки „Von allerhand Tieren“, „Die Fabel von der göttlichen Weltordnung“) [49, с.24, 109].

Роля віршованої байки в 2-й половині ХХ ст. залишається підпорядкованою. В літературно-критичній літературі не називається імен байкарів, які б писали головними чином байки, тим більш віршовані байки. Останні ми знаходимо як невеликі вкраплення в творчості швейцарського письменника Н.О.Скарпі серед його новел, анекдотів, оповідань тощо. Байкоподібні твори є в збірках віршів Р.Кунце; віршовані байки є також у автора книг для дітей Дж.Крюса [27]. Частина віршованих байок другої половини ХХ ст. значно відрізняється від байок ХVІІІ ст. Це стисло побудовані тексти, в яких відсутнє докладне відображення дій. Епічна розгорнутість та присутність сюжету в байках ХVІІІ ст. були замінені схематичним описом ситуації, коротким лаконічним діалогом (див., наприклад, байки Р.Кунце "Das Ende der Kunst", "Das Ende der Fabeln", "Der Hochwald", "Gespräch mit der Amsel") [31, с.81, 113-115]. Дослідження оригінальних текстових джерел 80-90-х р.р. засвідчує, по-перше, що німецька байка, в тому числі і віршована, вступила в період значної активізації, а по-друге, продовжує всі традиційні і новаторські напрямки і репрезентує одночасно всі головні стильові різновиди.

Пошуки літературних джерел найновішої німецької байки в Німеччині супроводжувалися оптимістичними відкриттями, які остаточно спростували песимістичні думки деяких німецьких дослідників про кінець жанру байки. Саме на 80-90-ті р.р. припадає найбільша кількість видань збірок і досліджень байок, що, навпаки, свідчить про посилення ролі байки, а також суміжних жанрів у німецькій літературі та суспільстві (порівняно з байковою творчістю і перевиданнями й обробками 50-70-х років). Поряд з розквітом розгорнутих епічних жанрів спостерігається настільки значна активізація ролі байки, притчі, казки, афоризму, жарту, анекдоту, загадки та інших форм, що правомірно говорити про наявність сильних атракторів [1; 2; 3], які формують відповідні соціальні замовлення. Ці літературні факти свідчать про значення малих жанрових форм, які здатні оперативнo реагувати на події й проблеми суспільства.

Нові видання байок, які приблизно в третині збірок стоять поруч з іншими спорідненими текстами (що красномовно свідчить про інтеграцію та злиття жанрів малих форм на сучасному етапі), ми класифікували наступним чином:

Класична німецька література: перевидання (окремо і в збірках) байок відомих і менш відомих німецьких байкарів усіх епох–середньовіччя, Бароко, Гуманізму, Реформації, Просвіти (всього 32 джерела, наприклад.: [6; 8; 9; 10; 11; 22; 35; 38; 44])

Антична та інші стародавні літератури : нові обробки й переклади німецькою мовою (всього 15 джерел, наприклад.: [4; 19; 43; 53]).

Байкова література інших народів і культур: нові переклади (в основному, вільні) та обробки й видання німецькою мовою відомих авторів інших літератур і епох: французької, російської, української (!), польської, чеської, італійської, іспанської, австрійської, швейцарської, норвезької, африканської, китайської, індійської, американської, кубинської літератур тощо (всього 40 джерел, наприклад: [5; 25; 28; 33; 48; 42; 47; 50; 51]).

Нова німецька оригінальна байкова література, тобто література, створена не за зразками й перекладами, а як власні творіння. Більша частина видань – це прозові байки (всього близько 50 джерел). Але досить значна кількість видань свідчить про те, що віршований різновид байки також не випадковий на сучасному етапі (всього близько 20 видань, наприклад, : [12; 21; 23; 36; 40]).

Дидактична література: видання байок з навчально-педагогічною спрямованістю, тобто збірки байок в супроводі літературних коментарів та методичних розробок щодо використання байок на заняттях з німецької мови (виявлено близько 15 видань, наприклад: [20; 29; 30; 32; 45]).

Теоретично-критична та дослідницька література, присвячена жанру байки та спорідненим жанрам (всього виявлено близько 40 видань, наприклад, : [15; 16; 17; 36; 39; 41; 52; 54]).

Наведені літературні факти щодо еволюції німецької байки на сучасному етапі можуть дати нові стимули до оптимізму тим, хто займається дослідженнями жанру байки в різних аспектах і в різних національних літературах, розуміє її значущість для духовного розвитку людства і не згоден бачити в байці віджилий жанр.

1. Піхтовнікова Л.С. Еволюція стилю байки з точки зору синергетики // Вісник ХДУ. – 1999. – № 435. – С.124-130.
2. Піхтовнікова Л.С. Еволюція німецької стихотворної басни в системно-стилістическом аспекте // Вісник ХДУ. – 1998. - №406. – С.154-159.
3. Піхтовнікова Л.С. Еволюція німецької стихотворної басни в соціальному аспекте // Функціональна лінгвістика. Язык в современном обществе: Материалы междунар лінгвист конф. в Ялте. – Симферополь: CLC, 1998. – С.115-116.
4. Aesopus. Fabeln. – 1.Aufl. – München: Goldmann, 1988. – 125 S
5. Afrikanische Fabeln und Mythen / hrsg. von Friedrich Becker. – Frankfurt am Main u.a Lang, 1987. – VI, 233 S.
6. Alberus E. Die Fabeln. Die erweiterte Ausgabe von 1550 mit Kommentar sowie die Erstfassung von 1534. / Hrsg. von W.Harms u.H.Vögel in Verbindung mit L.Ljeb. – Tübingen: Niemeyer, 1997. – 412 S., Ill. (Frühe Neuzeit; 33).
7. Branstner G. Der Esel als Amtmann oder Das Tier ist auch nur ein Mensch. Ungekürzte Ausg.- Frankfurt am Main: Fischer-Taschenbuch-Verl., 1979. - 106 S.
8. Brant S. Fabeln. – (Arbeiten und Editionen zur mittleren deutschen Literatur, N.F., Bd. 4). - Stuttgart-Bad Cannstatt: Frommann-Holzboog, 1997. – 590 S.
9. Claudius M. Matthias –Claudius- Hausbuch. Heiters und Besinnliches in Gedichten, Fabeln, Liedern und Rätseln / hrsg. u. mit e.Anh.vers.von Marianne Bernhard. – 1.Aufl. – Bayreuth: Gondrom. 1982 – 640 S

10. Deutsche Fabeln aus tausend Jahren: eine Anthologie / hrsg. u. Mit einem Nachwort sowie biogr. U. Bibl. Hinw. Von J.Werle. - München: Goldmann, 1998. - 414 S.
11. Deutsche Fabeln und Lieder der Aufklärung / hrsg. v.l.Sommer. - 2.Aufl. - Frankfurt am Main: Insel.Verl., 1987. - 317 S.
12. Diehl O.S. Vom Narrengesicht der Zeit: Fabeln, Satiren, Humoresken und sonstiges. - Frankfurt am Main: Haag u. Herchen, 1990. - 104 S.
13. Dithmar R. Die Fabel. Geschichte - Struktur - Didaktik. - 4-te Aufl. - Paderborn: Schöningh, 1974. - 216 S.
14. Doderer K. Formen, Figuren, Lehren. - Zürich u.Freiburg: Atlantis, 1970. - 338 S.
15. Elm Theo u.a. Hg. Fabel und Parabel. Kulturgeschichtliche Prozesse im 18. Jahrhundert. - 1994. - 285 S.
16. Elm Theo. Die moderne Parabel: Parabel und Parabolik in Thèorie und Geschichte. - München: Fink, 1991. - 356 S.
17. Elschenbroich A. Die deutsche und lateinische Fabel in der frühen Neuzeit. Bd. II. Grundzüge einer Geschichte der Fabel in der frühen Neuzeit. Kommentar zu den Autoren und Sammlungen. - Tübingen: Niemeyer, 1990. - 259 S.
18. Etzel Th. Literar-historische Einführungen // Fabeln und Parabeln der Weltliteratur./ Gesammelt und hrsg.von Th.Etzel. - Leipzig: Hesse, o.j., 1907. - 478 S.
19. Fabeln der Antike: griechisch, lateinisch, deutsch / hrsg. u. übers. - München u.a.: Artemis-Verl., 1985. - 352 S.
20. Fischer R. Fabeln kreativ! Orientierungsstufe/ Sekundarstufe 1, Klassen 5-7; Methoden zum Fabelerschliessen, Unterrichtsentwürfe, Arbeitsblätter mit Schreibanlässen, Kopiervorlagen. - Rot a.d.Rot: Krapp und Gutknecht, 1997.-70 S.
21. Frank D.M. Elsternflüge: Fabeln, Miniaturen, Satiren. - 1. Aufl. - Stuttgart: Tentamen, 1988. - 12 S.
22. Gellert Chr.F. Fabeln und Erzählungen. - Stuttgart, 1998.
23. Hezko W. Der Fuchs sass zu Gerichte: gereimte Fabeln. - Orig.-Ausg., 1.Aufl. - Berlin: Frieling, 1996. - 112 S.
24. Hillmann H. Fabel und Parabel im 20. Jahrhundert - Kafka und Brecht // Die Fabel: Theorie, Geschichte und Rezeption einer Gattung/ hrsg.von P.Hasubek. - Berlin: Schmidt, 1982. - S.215-236.
25. Indische Fabeln /erzählt u.ill. von Selvarajan Jesudian /Aus d.E.übertr.von Trudy Z.Steine. - München: Drei Eichen-Verl., 1985. - 128 S.
26. Koch R. Erneuerung der Fabel in der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts? // Die Fabel: Theorie, Geschichte und Rezeption einer Gattung / hrsg.von P.Hasubek. - Berlin: Schmidtverlag, 1982. - S.253-272.
27. Krüss James. Die Schiffbrüchigen oder Die Fabelinsel: ein Südseebuch voller Fabeln, Kokospalmen und Möweneier. - München: Lenth, 1984. - 139 S.
28. Krylow Iwan. Fabeln. (Aus d.Russ.übertr. von F.Löwe) - 8.Aufl. - Leipzig: Reclam, 1988. - 119 S.
29. Krusche D. Aufschluss. Kurze deutsche Prosa im Unterricht Deutsch als Fremdsprache. - Teil 2. Erläuterungen und Materialien. - 5-te Aufl. - Bonn: Inter Nationes, 1992. - 126 S u. zwei Tonkasseten.
30. Krusche D. Aufschluss. Kurze deutsche Prosa im Unterricht Deutsch als Fremdsprache. - Teil 1: Texte. - 5-te Aufl. - Bonn. Inter Nationes, 1992. - 248 S.
31. Kunze R. Brief mit blauem Siegel. Gedichte. 2-te Aufl. - Leipzig: Reclam jun., 1974. - 133 S.
32. Lachawitz G., Smolak K. Fabeln. Teil 2. Kommentarband. - 1.Aufl. Wien: Hölder- Pichler-Tempsky, 1989. - 24 S.
33. La Fontaine J. de. Sämtliche Fabeln. - Vollst.Ausg., 2.Aufl. - München: Dt.Taschenbuch-Verl., 1982. - 600 S.
34. Leibfried E., Werle J. 1-te Aufl. - Stuttgart: Metzler, 1978. - S.50-52.
35. Lessing G.E. Fabeln, Schriften. - Exklusiv-Ausg. - München: Ed. Dt.Bibliothek, 1983. - 486 S.
36. Liebchen, W. Die Fabel: das Vergnügen der Erkenntnis; Fabel, Gleichnis, Parabel, Witz; mit

- einer Abhandlung über die Formkriterien dieser Gattung. - Kilianshof: Fabel-Verl. Liebchen, 1990. - 203 S.
37. *Lindner H.* Fabeln der Neuzeit: Kritische Information. England, Frankreich, Deutschland. Ein Lese- und Arbeitsbuch. - München: W. Fink Verlag, 1978. - 422 S.
 38. *Martin Luthers* Fabeln und Sprichwörter / mit Einl. u. Kommentar, hrsg. von R.Dithmar. - 1-te Aufl. - Frankfurt am Main: Insel-Verl., 1989. - 247 S.
 39. *Matzkowski B.* Wie interpretiere ich Fabeln, Parabeln und Kurzgeschichten? Grundlagen der Analyse und Interpretation einzelner Textsorten und Gattungen mit Analyseraster - Hollfeld: Bange, 1998. - 75 S.
 40. *Neuberger K.* Viechereien: neue Fabeln reimgebastelt. Zweibrücken: Zweibrücker Handpresse, 1985. - 11 Bl.
 41. *Ockel E.* Textdidaktik. Umgang mit Texten - eine Verbindung zwischen Sprach- und Literaturwissenschaft // Muttersprache. - Jg. 103. - 1993. - S. 152-159.
 42. Orientalische Fabeln. - Zürich: Spur-Verl., 1981. - München: Aries. Verl., 1981. - 35 S.
 43. *Phaedrus.* Der Wolf und das Lamm: Fabeln; lateinisch u. deutsch; /hrsg.v.Volker Riedel. / übers. von Eduard Saenger. - 1-Aufl. - Leipzig: Reclam, 1989. - 290 S.
 44. *Pfeffel G.C.* Politische Fabeln und Erzählungen in Versen. Ausgew. u.mit e.Nachw. U Glossar vers. Von Helmut Popp. - 1. Aufl. - Nördlingen: Greno, 1987. - 379 S.
 45. *Poser, Th.* Hg. Fabeln. Arbeitstexte für den Unterricht. - 1980. - 83 S.
 46. *Schami R.* Das letzte Wort der Wanderratte: Märchen, Fabeln und phantastische Geschichten. - München: Dt. Taschenbuch-Verl., 1987. - 134 S.
 47. *Ukrains'ka bajka.* - Kyiv, 1983.
 48. *Vinci Leonardo da.* Der Nussbaum im Campanille: Bestiarium, Fabeln, schöne Schwänke, Prophezeiungen / hrsg.von J.Rieger. - München: Renner, 1989. - 155 S.
 49. *Weinert E.* Ein Lesebuch für unsre Zeit. - Weimar: Volksverlag, 1963. - 416 S.
 50. Weisheiten der Völker: Sprichwörter und Spruchweisheiten, Märchen und Mythen, Fabeln, Legenden und Poesie aus dem Orient, Asien, der Südsee, America, Africa und Europa / ausgew. Und hrsg. von Karl August Fritz. - Würzburg: Stürtz, 1998. - 360 S.
 51. Weltmärchenbuch Freunde: Märchen, Fabeln und Erzählungen aus aller Welt / hrsg.von Erich Hofacker. - Jubiläumsausg. - Kiel: Nieswand, 1988. - 223 S.
 52. *Witte B.* Emblematische Bilder. Die deutschsprachige Fabel des 18. Jahrhunderts zwischen Oralität und Literarität // Daphnis. - 25. -1996. - H.4. - S.713-737.
 53. Zweihundert hebräische Fabeln des Altertums: aus alten Quellen zum erstenmal ans Licht gebracht / Georg Nador. - 1. Aufl. - Northwood: Bina publ., 1995. - 136 S.
 54. *Zymner R.* Uneigentlichkeit. Studien zu Semantik und Geschichte der Parabel. - Paderborn, München, Wien; Zürich; Schöningh, 1991.- 322 S.

Стаття надійшла до редколегії 09.11.1999.

Summary

General characteristics of the German fable style of the 20th century. is given with respect to social and historic reality. The problem of genre topicality is also bring discussed. As a result of the changed social conditions, the fable content, its form and style have also changed: a short fable, abstract and intellectual fable are developing along with the traditional fable. The fable genre is known to be developed and is very popular among German readers.